

Børn bort fra Hjemmet i en saa tidlig Alder. Jeg troer, at 11 Aars Alderen, altsaa den Alder, hvori flinke Drengene komme i 3die Klasse, er den Alder, hvor de naturligt og hensigtsmæssigt bør sættes i en offentlig Skole. Jeg troer derfor, at det vilde være ønskeligt, at man overalt var nødt til at lade dem gaae i mindre Skoler, at Jugen saa tidligt kom ind i de offentlige Skoler; det var ogsaa Noget, der var erkjendt i det paagjældende Udvalg ifjor. Der er ogsaa et andet Punkt, som det ligeledes vilde ønske, at man vilde have sin Opmærksomhed henvendt paa, det er det, at Skoletiden er noget vel lang, naar den er sat til det fyldte 18 Aars Alder. Naar en saa lang ordinair Skoletid have, og der saa bliver Tale om den speciellere Underviisning, saa vil den unge Mand først i sit 24de eller 25de Aar være færdig med sin Forberedelse; men det forekommer mig virkelig at være en for lang Tid at fordrø dertil. Som jeg før berørte, troer jeg, at man uden Skade kunde indrette det saaledes, at den unge Mand var i det Hele færdig med Skolen, saavel den ordinair, som den specielle Underviisning i Skolen, med sit fyldte 16de eller 17de Aars Alder. Man maa jo nemlig ikke overse, at, naar hele Uddannelses-tiden udstrækkes til det 24de eller 25de Aar, gaae nogle af de Aar tabte, som ellers vilde kunne være brugte i det praktiske Liv paa en bedre Maade, idet det nemlig netop er de Aar, hvor den unge Mand vilde være mere modtagelig og hvielig i Henseende til at tilegne sig Dygtighed i de praktiske Forretninger i Livet. Jeg troer, at det endog saa mere eller mindre skader den specielle praktiske Dannelse, at man udstrækker den almindelige Underviisnings Tid til et saa seent Punkt, at man offerer saa lang Tid paa den altid mere eller mindre polyhistoriske Dannelse, hvorved en ikke ringe Tid tabes, som ellers kunde været anvendt til at uddanne de forskjelligartede ganske særegne Gvner, der findes hos de unge Mænd. Ikke at tale om, at det jo beständig hedder, at Gagerne for Embedsmændene ere utilstrækkelige; dette have vi jo saa ofte havt Leilighed til at høre, naar vi have behandlet vore Sagelove, at Grunden til, at Gagen for saamange Embedsmænd er utilstrække-

lig, er den, at de komme saa seent i Embede, og det er ganske vist ogsaa en af de vigtigste Grunde. Jeg seer i det Hele ikke, hvorfor man for unge Mænd, der ville hellige sig Embedsstanden, skal foreskrive en længere almindelig Uddannelses-tid end for unge Mænd, der ville ind i private Stillinger. Der er private, og det meget betydelige private Stillinger, hvortil der udfordres en ligesaa stor almindelig Dannelse, Tænkedygtighed, som der udfordres for det store Antal af vore Embedsmænd; ikke saa Stillinger, i hvilke der virkelig stilles fuldkommen ligesaa store Fordringer til de første som til de sidste. Jeg kan derfor ikke Andet end henlede det eventuelle Udvalgs Opmærksomhed i høi Grad paa, om det ikke var muligt at opnaae en forkortet Skoletid. Jeg veed meget godt, at det i det Hele taget er umuligt ved Lov at faae tilveiebragt en god Skoletilstand, at en Lov paa dette Gebeet kun kan anvise de almindelige Grundtræk, men at det Meste maa beroe paa Gjennemførelsen ved de forskjellige Skoler, at det er det, som det hovedsageligt kommer an paa. Jeg veed derfor meget godt, at de Fordringer, jeg har gjort gjældende, ikke vilde kunne fyldestgjøres ved en saadan Lov. Jeg vil ogsaa gjentage, hvad jeg begyndte med at sige, at jeg paafjønner Fremkomsten af dette Lovforslag, at jeg mener, at der derved dog er gjort et Fremskridt, og at jeg derfor vil haabe, at det vil blive til Lov, men tillige, at det maa lykkes os at faae Ministeren, Regjeringen, til at gaae noget videre, end til hvad der er foreslaaet her i Lovforslaget. Endnu skal jeg kun tilføie, at jeg, hvad der da ogsaa vil fremgaae af de Bemærkninger, jeg har gjort gjældende, paa ingen Maade billiger Bestræbelserne for at henlægge Studentereksamen til Universitetet; det forekommer mig at ville være skadeligt af Hensyn til den forskjelligartede Underviisning, der har udviklet sig i de forskjellige Skoler, om man nu vilde tage Prøverne fra dem og henlægge til Universitetet. Noget ganske Andet er det, at jeg helst ønsker, at man slet ikke skulde benytte hele denne Prøve som en nødvendig Betingelse.

Brig: Derjom man skulde følge alle de Betragtninger, som ere gjorte idag, og forsøge